

Geschiedenis van het project Sterke armen in beweging

Bij het lokale beleidsproces is het belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de voorstellen van de kwetsbare groepen in de samenleving. Zodat het lokale (sociaal) beleid beter en adequaat afgestemd is op de noden en vragen van de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Vanuit het sociaal werkveld en eigen werking ontvangt Samenlevingsopbouw Gent vzw echter steeds meer signalen rond de structurele schending van de sociale grondrechten van kwetsbare groepen. Door vaak structurele drempels worden ze benadeeld of zelfs verhinderd in de (pro-actieve) realisatie van hun grondrechten. Hoewel de sociale grondrechten, fundamentele en gewaarborgde rechten zijn, worden ook steeds meer groepen in de samenleving kwetsbaar.

Het Lokaal Sociaal Beleid wil het recht op een menswaardig leven voor elke burger verzekeren door een optimale samenwerking tussen de Stad Gent, het OCMW en de lokale actoren. Bij de opmaak van het Gentse Lokaal Sociaal Beleidsplan werden dan 450 welzijnsorganisaties bevroegd. In de communicatiestructuur (overlegfora) die het Lokaal Sociaal Beleid uitvoeren wordt ook enkel beroep gedaan op professionele vertegenwoordigers van de Gentse bewoners. Door de opbouwwerkers die betrokken zijn binnen de diverse overlegfora betrokken, worden inspanningen geleverd om via de verschillende bereikte bewonersgroepen een meer rechtstreekse doelgroep participatie te realiseren.

In 2007 werd een provinciale bevraging (grondrechtenboom) opgezet om de ervaren drempels en de toegang van de sociale grondrechten en voorstellen van kwetsbare groepen in kaart te brengen en in te brengen bij de opmaak van het lokaal sociaal beleidsplan.

“Deze omgevingsanalyse is aangevuld met relevant cijfermateriaal over de toegang tot de sociale grondrechten. Tenslotte zijn een aantal bevindingen uit de eerste resultaten van de doelgroepenbevraging van Samenlevingsopbouw Gent opgenomen. Dergelijke toetsing bij de kansengroepen wordt door het lokaal sociaal beleid ter harte genomen. Het is de bedoeling om dergelijke toetsing op een meer continue wijze toe te passen” (uit: Lokaal Sociaal Beleidsplan Gent 2008-2013).

Samenlevingsopbouw Gent vzw wil daarnaast ook een lokaal (structureel) platform van onderuit creëren rond thema's die kwetsbare groepen aanbelangen om hen zo vanaf het begin te betrekken bij het beleidsproces.

Van augustus 2006 tot januari 2008 werden via verschillende voortrajecten (actie recht-uit, grondrechtenboom, Knabbels en Babbels) van de projectvoorbereiding Sterke Armen niet enkel bestaande groepen, maar ook niet-georganiseerde kwetsbare groepen bereikt. De bereikte groepen werden in kaart gebracht: welke organisaties/diensten (gedeeltelijk) als aanspreekpunt kunnen fungeren voor deze groepen, via welke methodieken we deze groepen denken te kunnen bereiken, welke grondrechten ze belangrijk vinden, op welke manieren ze beleidsparticipatie inkleuren en welke voorstellen zij formuleren,....

Vanaf 1 september 2008 startte het project “Sterke armen in Beweging” waarbij vanaf 2010 kwetsbare groepen langdurig bevroegd zullen worden rond hun ervaring in kader van grondrechten. Hun ervaren drempels en voorstellen zullen op verschillende manieren, systematisch (en structureel) worden gecommuniceerd naar de betrokken beleidskanalen. Voor de realisatie en gedragenheid van het bevragingsinstrument werd een stuurgroep (bestaande uit verschillende diensten en organisaties) en een werkgroep (met bewoners uit de verschillende werkingen van Samenlevingsopbouw Gent vzw) opgericht. Deze groepen bewaken het participatieve en emancipatorisch luik van het project. Daarnaast is er regelmatig contact met een groep onderzoekers en welzijnsorganisaties in de instrumentenbouwgroep om de wetenschappelijkheid en overdraagbaarheid van het instrument te bewaken. Voor het beleidsbeïnvloedende luik wordt een strategisch plan ontwikkeld, rekening houdende met reeds door wetenschappelijk onderzoek aangetoonde valkuilen en drempels omtrent beleidsparticipatie van kwetsbare doelgroepen.

Samengevat Sterke armen in beweging

Mensen in achtergestelde posities denken na over de sterktes en uitdagingen binnen hun gemeenschap, op vlak van hun grondrechten, door het nemen van foto's, via individuele gesprekken en groeps gesprekken (methodiek: photo voice). Door het naar buiten komen met deze resultaten, via acties, een affichecampagne, een tentoonstelling, ... wordt enerzijds gesensibiliseerd bij het brede publiek omtrent de armoedeproblematiek en anderzijds een realistisch beeld naar voren gebracht, opdat beleidsmakers structurele en correcte armoedebestrijdende beslissingen kunnen nemen.

Doelstellingen

Het project "sterke armen in beweging" valt onder strategische doelstelling 1 van samenlevingsopbouw Gent namelijk: De maatschappelijke situatie en positie van "met uitsluiting bedreigde groepen" in Gent is beter bekend bij beleidsmakers, lokale actoren en publieke opinie in Gent zodanig dat plannen en voorstellen die concreet de toegang tot grondrechten verbeteren voor deze groepen, meer kans tot slagen hebben.

En nog concreter bij de operationele doelstelling 1.2 : Bij lokale actoren en bij Gentse beleidsmakers bestaat een meer realistische beeldvorming over kwetsbare groepen en de wijze waarop hun grondrechten worden geschonden

De doelgroep

We richten ons op kwetsbare groepen. Dit zijn zowel mensen uit de eigen werking, Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen en Krasdiensten. Daarnaast richten we ons tot mensen die niet of onvoldoende door organisaties worden bereikt. Dit vraagt een grote tijdinvestering en doordacht handelingsplan. Kwetsbare groepen zowel georganiseerd (binnen eigen werking en verenigingen waar armen het woord nemen) als niet-georganiseerd die in het algemeen niet of weinig door lokale actoren in Gent bereikt worden en weinig of geen structurele kanalen voor beleidsparticipatie hebben. Bvb. mensen in armoede, mensen zonder papieren, dak- en thuislozen, jongeren, geïsoleerde senioren, ex-gedetineerden, Om deze mensen te bereiken werken we samen met het Straathoekwerk, Centrum Algemeen Welzijnswerk,

Door samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen, samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen, een sectorale samenwerking en een ondersteuning van Vlaanderen kan de invloedssfeer van dit project Gent overschrijden. In totaal worden 70 mensen bereikt.

Samenlevingsopbouw Gent startte reeds met een proeffase, waaraan twee groepen van telkens tien personen deelnamen. Op basis van deze proeffase wordt het project bijgestuurd waar nodig.

Enkele organisaties krijgen personeelsmiddelen van de Provincie Oost-Vlaanderen om in hun werking ook groepsprocessen te starten in 2010, dit zijn de Krasdiensten, Verenigingen waar armen het woord nemen SIVI, Mensen voor mensen (Aalst) en Wijkcentrum De Kring (Eeklo).

Ontwikkeling van het instrument (2008-2009)

Samen met onderzoekers en vertegenwoordigers uit het middenveld werd het instrument ontwikkeld. We opteren voor de methodiek van photovoice, dat gebaseerd is op onderzoek in gemeenschappen ontworpen om kwetsbare groepen te empoweren door samen te werken om hun gemeenschap te identificeren, representeren en hun situatie te verbeteren. Zij krijgen de kans om hun verhaal te vertellen, zodat hun stem wordt gehoord. Individuen krijgen een fototoestel waarmee zij foto's nemen als symbolische representaties, zodat dit anderen kan helpen om de wereld te zien, door hun ogen. Door dit in de groep te bespreken, komen gemeenschappelijke problematieken aan bod en wordt samen gezocht naar oplossingen. Deze oplossingen kunnen zich situeren op individueel vlak maar ook op het maatschappelijke en politieke niveau. Van daaruit worden (beleidsbeïnvloedende) acties ondernomen.

Doelstellingen binnen dit instrument zijn:

- Detecteren gemeenschapskrachten en zwaktes / uitdagingen
- Ervaringen uitleggen via kritische reflectie en groepsdialoog
- Oplossingen identificeren

- Informeren van beslissingsmakers en politici
- verandering teweegbrengen = sociale actie

Ontwikkelen communicatieplan ter sensibilisering en beleidsbeïnvloedende acties (2009-2010)

Jaarlijks organiseren we één actiedag, namelijk 10 december, Werelddag van de mensenrechten, waarmee we met de resultaten van het photovoice proces naar buiten komen. Een éénmalige actiedag is echter onvoldoende en hiervoor zullen verschillende kanalen en acties worden ondernomen, mede bepaald en uitgewerkt samen met de mensen zelf. De te ontwikkelen acties zijn: een rondreizende tentoonstelling, website, stellen van parlementaire vragen, schrijven van artikels, ludieke acties, op regelmatige tijdstippen overleg met lokale politici, Dit laatste hangt af van de interesses en mogelijkheden binnen de groepen. Hiervoor werken we samen met het communicatiebureau Magelaan .

Stuurgroep sterke armen in beweging (sep 2008 – juni 2011)

In de stuurgroep is het middenveld op Gents, op Provinciaal en Vlaams niveau vertegenwoordigd. Op Gents vlak zijn volgende lokale organisaties, bestuur en onderwijsinstellingen vertegenwoordigd: het Straathoekwerk, vawwn SIVI, Leerpunt, Victoria Deluxe, Intercultureel Netwerk Gent, CAW Artevelde, het OCMW, het Lokaal Sociaal Beleid, de Cel armoedebestrijding (Stad Gent-OCMW), de Artevelde Hogeschool en Universiteit Gent. Op Provinciaal vlak is het bestuur en de dienst sociale planning vertegenwoordigd, alsook Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen. Op Vlaams niveau zitten Samenlevingsopbouw Vlaanderen, het Vlaams Netwerk van verengingen waar armen het woord nemen en andere Samenlevingsopbouwinstututen, federaal, het Steunpunt ter bestrijding van armoede, sociale uitsluiting en bestaansonzekerheid in de stuurgroep

Het is van belang dat het instrument en de resultaten mede door hen worden uitgedragen en versterkt vanuit hun ervaring en informatie waarover zij beschikken. Concreet betekent dit dat zij als eerste getuige zijn van de resultaten van het project, en dit materiaal en standpunten mee ondersteunen en onderbouwen, elk vanuit hun expertise.

Enkele organisaties vertegenwoordigd in de stuurgroep nemen ook actief deel. Op lange termijn kan deze methodiek ook door deze deelnemers worden toegepast.

Groep Gentse bewoners (2008 –2011)

Vanaf de start van het project mobiliseerden we een groep van Gentse bewoners, die wonen in kwetsbare buurten (sociale hoogbouw Rabot en Nieuw Gent, Ledeborg, ...) om mee te participeren aan dit project die beleidsparticipatie als doel heeft. Deze mensen staan volledig achter deze doelstelling en denken mee na over hoe deze het best te realiseren.

Ook zij nemen deel aan de proeffase van het photovoice project, alsook aan het verdere verloop in 2010 en 2011. Daarnaast participeren zij ook aan initiatieven zoals vormingen over rechten, week tegen racisme, politieke debatten, Waar zij zowel een inhoudelijke bijdrage leveren, alsook mensen in achtergestelde positie mobiliseren.

Instrumentenbouwgroep (2008 -2011)

De instrumentenbouwgroep ontwikkeld mee het instrument. Hier zijn onderzoeker van verschillende universiteiten en hogescholen vertegenwoordigd, alsook middenveldorganisaties: Straathoekwerk Gent, CAW Artevelde, Samenlevingsopbouw Vlaanderen, VSPW opleiding ervaringsdeskundigen Gent, OASES, Universiteit Gent en de Hogeschool Gent. Aangezien dit een langdurig project is, waarbij we mensen gedurende verschillende jaren volgen en "portretteren" en we gebruik maken van een wetenschappelijke methode is het van belang dat zowel deskundigen in photovoice vertegenwoordigd zijn, alsook middenveldorganisaties en deskundigen in armoede en sociale uitsluiting.

Sector overleg Sterke armen in beweging (2008-2011)

Samen met ander Samenlevingsopbouwinstututen is er op regelmatige tijdstippen overleg omtrent de methodiekvorming en gaan we in de toekomst na hoe dit instrument en gerealiseerde doelstellingen kunnen gerealiseerd worden in andere contexten en instituten.

Beleidsbeïnvloedende actie

Op 10 december 2009 wordt het project bekend gemaakt via een actiedag waarbij lokale politici (burgemeester, schepen van sociale zaken en schepen OCMW) worden uitgenodigd. Zij krijgen zelf een fotoestel met als opdracht hun ervaringen met armoede in beeld te brengen, hoe zij hierop een antwoord formuleren in hun beleidsvorming en welke drempels zij daaromtrent ervaren.

Een affichecampagne wordt gelanceerd voor de bekendmaking van dit project op verschillende hotspots, op de tram, Ook via andere mediakanalen wordt gewerkt zoals lokale televisie, pers, radio.

In de loop van 2010 vinden verschillende beleidsbeïnvloedende acties plaats, voorbeelden hiervan zijn: het stellen van parlementaire vragen, overleg met het lokaal bestuur en politieke partijen, schrijven van opiniestukken en andere persacties, ...

Photo voice project

Photovoice is een onderzoeksmethodiek waarbij de deelnemers van een gemeenschap centraal komen te staan. Het is een manier om kwetsbare groepen te empoweren en hen de mogelijkheid te geven om hun gemeenschap te identificeren, representeren en hun situatie te verbeteren.

De deelnemers krijgen een fotoestel waarmee zij foto's nemen. Deze vormen symbolische representaties van hun leefwereld en zijn dus gezien door hun ogen. Bij de foto's vertellen zij hun verhaal. Nadien wordt een groepsproces opgestart waarbij het individueel ervaren wordt overstegen en de groep tot gedeelde levenservaringen komt. Dit is de kern van VOICING, Voicing Our Individual and Collective Experience.

Photovoice in stappen

Stap één: contacten met de gemeenschap / doelgroep (2008-2009)

- Opbouwen van sterke, respectvolle relaties tussen organisaties en leden van bepaalde groepen. Vertrouwen en gelijkwaardige relatie opbouwen
- Nadenken over de verschillende manieren om te rekruteren (formeel, informeel)
- Samen bepalen wat de focus zal zijn van het onderzoek / gemeenschappelijke bezorgdheden

Stap twee: een photovoice project plannen (2009)

- Financieel/administratief: Budget voorzien, vergaderingen plannen voor de groepsbijeenkomsten, camera's en opname-apparatuur voorzien
- Nadenken over het beoogde doelpubliek : Wie kan verandering brengen in een bepaalde sociale thematiek? Wie is de betreffende beleidsmaker of heeft beslissingsmacht? Op wie wil je invloed hebben? Wie wil je dat dit verhaal hoort?
- Betrokkenheid van het doelpubliek: Zorg dat er ruimte is voor uitwisseling van ideeën en open dialoog. Betrek deze organisaties, beleidsmensen van bij het begin. Zij geven hun perspectief op de besproken sociale realiteit. Zorg voor de communicatie tussen participanten en het doelpubliek = DIALOOG
- Tijdslijn opstellen
- Groepsbijeenkomsten plannen

Stap drie: rekruteren van deelnemers en doelpubliek (2010)

Deelnemers nemen foto's waardoor bewustwording en begrip t.a.v. het gekozen onderwerp ontstaat bij een bepaald doelpubliek. Dit doelpubliek zal worden gevraagd feedback te geven over de foto's, mee na te denken over oplossingen, over netwerking en hoe politiek en hun beslissingen te beïnvloeden.

Deelnemers rekruteren via formele en informele kanalen, via posters, flyers, email, persoonlijk aanspreken, via andere organisaties, sleutelfiguren,

Stap vier: de groepsbijeenkomsten

Aantal bijeenkomsten

Het aantal keren dat de groep samenkomt wordt beslist samen met de deelnemers afhankelijk van hun noden, beschikbaarheid en voorkeuren.

Interesse en participatie behouden

Hiervoor worden de drempels in kaart gebracht. Deze kunnen zijn:

- duur van het project
- persoonlijke problemen
- transport
- kosten
- kinderopvang
- conflict met andere groepsleden
- verlies van interesse voor het groepsproces
- verlies van engagement
- Taakverdeling: erken deelnemers in hun vaardigheden en moedig hen aan in het uitvoeren taken. Hebben ze nood aan een uitdaging? Geef hen kansen om nieuwe dingen te realiseren.
- Gedeelde beslissingen nemen en samen problemen oplossen.

Afbakenen thema

- Deelnemers moeten de kans krijgen te verkennen hoe bepaalde zaken hun leven beïnvloedt, hoe ze dit kunnen fotograferen en hoe zij deze zaken ervaren.
- Afbakenen van een thema en ideeën daartoe stimuleren, door te werken met voorbeelden en deze te bespreken.
- Doorheen de bespreking kan men brainstormen over mogelijke oplossingen die men zelf in de hand heeft, of anderen.
- Er kan worden gewerkt met een schriftje waarin ideeën over foto's en reflecties worden neergeschreven. Zo kunnen individuele keuzes worden gemaakt over eigen onderwerpen, ideeën en wat deze onderwerpen voor hen betekenen.

Groepsbegeleider: taken

- Oplossingen voor drempels voorzien (locatie, tijdstip, kinderopvang, eten)
- Deelnemers te informeren over de verwachte inspanningen: duur van het project, tijdsinvestering, activiteiten
- Toestemming vragen voor audio of video tapes
- Iedere deelnemer aan bod laten en respect in de groep bewaken
- Communiceren over de kansen tot sociale actie, mogelijke (beleids)veranderingen

Verloop groepsbijeenkomsten: Bijeenkomst 1: kennismaking

- ruimte voor de groepsleden om elkaar te leren kennen
- warme welkom, leuke activiteiten, informele introducties
- Richtlijnen omtrent respect:
 - o Luisteren
 - o Delen van vertrouwelijke informatie (kan bemoeilijkt worden als groepsleden elkaar goed kennen)
 - o Bevorderen van veiligheid en het behoren tot een groep
- Groep informeren over photovoice:
 - o Deelnemers zijn experts
 - o Kunnen anderen leren en informeren over belangrijke zaken binnen een gemeenschap
 - o Kunnen het beleid beïnvloeden
 - o Tijdslijn
- Mogelijkheid tot het stellen van vragen, delen van bezorgdheden en ideeën, begrijpen de algemene doelstellingen, een duidelijk idee van de tijdsinvestering, leren over sociale actie en politieke veranderingen, kunnen een realistisch begrip krijgen over mogelijke resultaten, zijn bewust van de risico's en voordelen.
- De geïnformeerde beslissing nemen of zij al dan niet willen mee participeren.
- Mogelijkheid meegeven om ieder moment uit het proces te stappen.

Bijeenkomsten 2 & 3: Workshops fotografie

- Hoe de camera gebruiken? flash, volgende foto, gebruik camera, bewaren van het toestel
- Dezelfde camera voor de hele groep
- Hoe foto's nemen? perspectief, licht, balans, contrast, compositie, ...
- Hoe kan je fotografie gebruiken als middel / vorm van expressie
- De camera gebruiken om
 - 1) ervaringen te fotograferen uit het dagelijks leven
 - 2) ondersteuning en drempels uit de directe omgeving
 - 3) welke zaken ze zouden willen veranderen (politiek / programma's)
 - 4) foto's die een symbolische ervaringen en abstracte ideeën representeren
- Informed consent of Geïnformeerde toestemming tot participatie
- Vorming over ethische aspecten: privacy van mensen, privacywet van kinderen, gevoelige onderwerpen, menselijke waardigheid, activiteiten die ervoor kunnen zorgen dat mensen op een negatieve manier worden in beeld gebracht en mensen worden gekwetst
- Vorming over de kracht / macht waarover een fotograaf beschikt
- toestellen uitdelen

Bijeenkomst 4: films laten inleveren

Bijeenkomst 5 : bekijken van eerste foto's en mensen laten reflecteren over hun ervaringen bij het nemen van foto's

Bijeenkomst 6 : mensen telkens opnieuw foto's laten nemen en inleveren

Bijeenkomst 7-10: Bespreking van foto's in groep en data analyseren

Bijeenkomst 10-12: data analyse

- Data analyse

Als alle foto's verzameld en ontwikkeld zijn, kan de analyse starten. Foto's worden besproken en mits toestemming wordt dit opgenomen. Wanneer deze opnames worden goedgekeurd, kan het materiaal gebruikt worden voor analyse.
- Selecteren van foto's:

Iedere deelnemer selecteert zelf vijf tot zeven favoriete foto's en vertelt waarom deze het meest significant zijn. Het zijn foto's die reflecteren over sterktes en uitdagingen binnen een gemeenschap of die ervaringen representeren.
- Contextualiseren:

Door het vertellen van het verhaal van de foto's en wat dit voor hen betekent krijgt de foto inhoud. Dit gebeurt via dialoog en aan de hand van de nota's uit het schriftje.

Het contextualiseren kan gebeuren via een onderstaande vragen:

- o Wat staat op de foto?
- o Wanneer werd de foto genomen?
- o Wie was in de buurt?
- o Wat gebeurde er op het moment dat de foto werd genomen?
- o Hoe en waarom heb je die foto genomen?
- o Wie staat er niet op de foto?

Vragen die in een tweede fase gebruikt worden zijn:

- o Wat zie je?
- o Wat is er hier echt gebeurd?
- o Welke invloed heeft dit op je leven?
- o Waarom is deze situatie een kracht of een uitdaging?
- o Wat kunnen we hieraan doen?

Of discussie in kleinere groepjes en per thema. Samen hun ideeën verzamelen, en gelijke zaken over de foto's heen benoemen.

- Coderen:

Identificeren van verschillende data in categorieën, thema's of theorieën. Belangrijk hieraan te koppelen zijn realistische doelstellingen en verwachtingen.

Stap 5: Tentoonstelling voorbereiden en beleidsbeïnvloeding

De verhalen worden aan de foto's gelinkt. Dit kan op velerlei wijzen, via tekst, via audiomateriaal, via andere Dit hangt af van wat de individuen in de groepen zelf graag willen doen.

Dit geldt ook voor beleidsbeïnvloedende acties. Een aantal ideeën zijn reeds in de werkgroep van Gentse bewoners aan bod gekomen, namelijk: stellen van parlementaire vragen, overleg met lokale politici, hen zelf een fototoestel geven met als opdracht hoe zij armoede ervaren en bestrijden in beeld brengen,

Planning 2010

Tijdslijn:

Januari – maart:

- Verdere werving in Gent en Oost-Vlaanderen
- aankoop fototoestellen
- vastleggen tijdslijn en groepsmomenten

April:

Per groep voorzien we in april drie groepsbijeenkomsten, waarvan één kennismaking met elkaar, het project en zijn doelstellingen. Vanaf het begin begrijpen alle deelnemers de algemene doelstellingen van het project, daarnaast moeten er ook andere doelstellingen toegevoegd worden door de deelnemers, in de loop van het project, . Zodat ook zij zelf doelstellingen realiseren.

De volgende twee bijeenkomsten voorzien we workshops in fotografie i.s.m. professionele fotografen. Hierin komt aan bod: Hoe de camera gebruiken (flash, volgende foto, gebruik camera, bewaren van het toestel)? Hoe foto's nemen (perspectief, licht, balans, contrast, compositie, ...) Hoe kan je fotografie gebruiken als middel / vorm van expressie? Aanmoedigen tot het uiten van meningen door middel van fotografie en de camera gebruiken om: ervaringen te fotograferen uit het dagelijks leven, ondersteuning en drempels uit de directe omgeving, welke zaken ze zouden willen veranderen (politiek / programma's), foto's nemen die symbolische ervaringen en abstracte ideeën representeren. Deelnemers zullen moeten aangemoedigd worden om deze nieuwe en creatievere benadering te doen. De fotograaf speelt hier een grote rol.

Mei - juni: verzamelen en bespreken van de eerste foto's, mensen bekijken samen de foto's en reflecteren over hun ervaringen bij het nemen van foto's. Telkens nemen mensen opnieuw foto's en worden deze besproken. Tijdens dit proces worden mensen ook ondersteund in het nemen van foto's door professionele fotografen.

Juni – november: foto's worden in groep geanalyseerd en de tentoonstelling en andere acties worden voorbereid. De data-analyse gebeurt via gesprekken enerzijds, en via het omzetten van deze gesprekken in zichtbare en/of creatieve duiding van de foto's. Dit hangt af van de interesses van de deelnemers (teksten schrijven over de foto, verhalen achter de foto vertellen, beeldend kunstwerk maken, ...)

December:

Tentoonstelling of iets anders wordt geopend, lancering website,

De mate waarin de groepen samenkomen, hangt af van de groep en het moment. Dit kan wekelijks, tweewekelijks,